

Aan
De voorzitter van de GASD en GCR
Dhr T.de Korte
Per e-mail

afdeling
Maatschappelijk beleid

telefoon
0643385269

gouda
17 november 2020

contactpersoon
D.D. Rexwinkel

uw kenmerk
-

zaaknummer
4501

onderwerp
Verzoek om advies inzake wijziging beleidsregels bijzondere
bijstand

verzonden

Geachte voorzitter van de Goudse adviesraad sociaal domein en Goudse cliëntenraad,

Hierbij verzoekt het college u om advies uit te brengen over de voorgenomen aanpassing van de uitvoering van de bijzondere bijstand. Deze aanpassingen acht het college wenselijk om te komen tot een moderne en ondersteunende toepassing van de bijzondere bijstand zoals beoogd in het coalitie akkoord.

Doel voorgestelde wijziging:

Het doel van de nieuwe beleidsregels is om de uitvoering van de bijzondere bijstand te moderniseren en het perspectief van de inwoner centraal te stellen, in lijn met de integrale uitvoeringsorganisatie, maar wel binnen de grenzen van wat in regelgeving en jurisprudentie is bepaald. De voorgestelde regels bieden kaders die de uitvoering nodig heeft om het beleid werkbaar te maken en willekeur te voorkomen. Modernisering is nodig voor wat betreft het vergoedingenregime, de vermogensgrenzen en de draagkrachtbepalingen.

Met voorgestelde beleidsregels bijzondere bijstand, wordt het bovendien voor de gemeente mogelijk om beter maatwerk te kunnen leveren aan kwetsbare inwoners.

Toelichting:

Het verlenen van bijzondere bijstand is geregeld in artikel 35 van de Participatiewet. De bijzondere bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke bestaanskosten die voortvloeien uit bijzondere individuele omstandigheden die de aanwezige draagkracht te boven gaan. De beleidsvrijheid daarvoor is door wetregelgeving en jurisprudentie beperkt. Met de concept beleidsregels is geprobeerd om de beleidsvrijheid die er is, genuanceerd in te vullen en wat ruimte te scheppen om bijzondere bijstand ook 'helpend' in te kunnen zetten.

Gemeente Gouda heeft op dit moment geen beleidsregels Bijzondere Bijstand. Wel heeft de gemeente draagkrachtregels voor het bepalen van de draagkracht en inkomensgrenzen voor toekenning van bijzondere bijstand. Deze beleidsregels zijn echter ook toe aan modernisering in de vorm van een technische wijziging. Met bijgaande beleidsregels worden ook deze regels gemoderniseerd en ingevoegd in een regeling. Deze beleidsregels worden aangehaald als beleidsregels Bijzondere Bijstand Gouda.

bezoekadres:
Huis van de Stad, Burgemeester Jamesplein 1, Gouda

correspondentieadres:
postbus 1086, 2800 BB Gouda
e-mail gemeente@gouda.nl
telefoon: 14 01 82

bijlagen: -

Voor het moderniseren van het beleid bijzondere bijstand is onderzocht op welke wijze andere gemeenten uitvoering geven hieraan. Daarbij is uitgegaan van het doel van bijzondere bijstand: namelijk het ondersteunen van inwoners die worden geconfronteerd met onvoorziene maar noodzakelijke kosten. Bijzondere bijstand is dan het vangnet om te voorkomen dat de inwoner met grotere problemen wordt geconfronteerd.

De aanpassingen en modernisering die zijn opgenomen in de beleidsregels hebben betrekking op:

1. Draagkrachtregels:

Deze beleidsregels zijn veel uitgebreider dan de vorige beleidsregels die uitsluitend over draagkrachtbepaling gingen. De inkomensgrens is nog steeds 120% maar door de toegevoegde draagkrachtbepaling kan eventueel ook bijzondere bijstand worden verleend boven die inkomensgrens indien de kosten daartoe aanleiding geven.

Nieuw toegevoegd is dat er geen draagkracht wordt aangenomen wanneer iemand in een schuldregeling volgens de Wsnp zit of een betalingsregeling via het minnelijke traject uit de Wet schuldhulpverlening heeft.

- de bepaling dat boven de 120% van de bijstandsnorm geen bijstand wordt verleend is geschrapt. Daarvoor in de plaats komt 100% draagkracht;
- de vermogensgrenzen zijn opgehoogd en gelijkgetrokken met de vermogensgrenzen zoals geformuleerd in de Participatiewet.
- de bepaling dat voor een bijdrage in de arbeidsongeschiktheidsverzekering voor ZZP-ers 100% draagkracht wordt gerekend is geschrapt omdat deze niet voorkomt in de praktijk.
- voor inwoners met een schuldenregeling (Msnp en Wsmp) wordt het feitelijk besteedbaar inkomen als norm genomen;
- de individuele inkomensvoet en individuele studietoelage worden vrij gelaten. Alleen de woonkostentoeslag telt mee als draagkracht;
- voor jongen tot 21 jaar is alle inkomen boven de 100% van de bijstandsnorm draagkrachtig;
- bij periodieke bijzondere bijstand geldt dat de draagkracht in de lopende periode wordt bijgesteld bij wijzigingen in het inkomen van 5% of meer;

2. Kostensoorten expliciteren en openbaar maken:

De nieuwe beleidsregels bepalen expliciet welke kostensoorten in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. In de praktijk werd voor kostensoorten wel bijstand verleend maar deze waren vastgelegd in werkinstructies in Schulink terwijl de bepaling daarvan in beleidsregels hoort zodat ook inwoners kennis kunnen nemen van de kosten waarvoor bijstand kan worden aangevraagd. De beleidsregels uit Groningen hebben model gestaan voor de nieuwe regeling. Zowel de beleidsregels van Groningen als van Gouda waren op onderdelen ook toe aan een update, hierbij is steeds gekozen voor de variant die ofwel het meest eenvoudig is in uitvoering of - indien voor de inwoner gunstiger - is voor de meest ruimhartige bepaling gekozen.

Door in de beleidsregels op te nemen voor welke kostensoorten een beroep gedaan kan worden op de bijzondere bijstand, is het voor inwoners transparanter. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het ongevraagde advies van de Goudse Clientenraad uit 2018 waarin het college werd geadviseerd om betere informatie voor inwoners en hulpverleners. Ook zal de online tool <https://www.berekenuwrechtplus.nl/>¹ worden aangepast zodat inwoners ook kunnen toetsen of bijzondere bijstand kan worden aangevraagd.

3. De hoogte van de bijzondere bijstand:

De hoogte van de bijstandverlening werd in Gouda gerelateerd aan een Divosa prijslijst uit 2009. Dit wordt losgelaten en daarvoor in de plaats wordt aangesloten bij de Nibud prijslijsten. Gemiddeld zijn

¹ Ook te benaderen via www.gouda.nl/Inwoners/Werk_inkomen

de maximale vergoedingen daardoor hoger (vooral bij inrichtingskosten) en dit zal gevolgen hebben voor de uitgaven op de bijzondere bijstand maar biedt wel een realistischere vergoeding.

4. *Maatwerkbepaling als onderdeel van modernisering:*

De maatwerkbepaling is overgenomen uit de gemeente Zaanstad. Deze mogelijkheid geeft nadere invulling aan verschillende losse 'potjes' zoals een noodfonds of escalatiebudget en biedt een afwegingskader om te bepalen wanneer dit aan de orde is.

Deze bepaling is overgenomen uit de gemeente Zaanstad op grond van hun ervaring met integraal werken en kan worden beschouwd als bovenwettelijk begunstigend beleid. De verlening van bijzondere bijstand is gebaseerd op artikel 35 van de wet. De verlening van bijzondere bijstand wordt dan beoordeeld op de volgende criteria:

- Doen de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt gevraagd zich voor?
- Zijn de kosten noodzakelijk?
- Komen de kosten voort uit bijzondere omstandigheden?
- Had de aanvrager kunnen reserveren voor de kosten waar hij bijzondere bijstand voor vraagt?
- Is er draagkracht?

Individualisering is de hoofdregel bij de verlening van bijzondere bijstand en sluit aan op het door het college beoogde doel om maatwerk te verlenen, waar niet de regels uitgangspunt zijn, maar de nood binnen het gezin en de wijze waarop adequate, individuele én gerichte inkomensondersteuning geboden kan worden.

De eis dat de kosten noodzakelijk moeten zijn en voort moeten komen uit bijzondere omstandigheden beperken de mogelijkheden tot de verlening van bijzondere bijstand, doordat aan het begrip 'noodzaak' in de wet en de jurisprudentie een beperkende uitleg wordt gegeven. Daarnaast kunnen ook kosten, die niet uit bijzondere omstandigheden voortvloeien, tot grote financiële problemen leiden waardoor men niet in het maatschappelijk leven kan participeren.

Als er zich kosten voordoen, die op basis van noodzaak of bijzondere omstandigheden niet vallen binnen het kader van artikel 35 van de wet, kan de situatie van belanghebbende onoplosbaar zijn en kan er een uitzichtloze situatie ontstaan met mogelijk hoge maatschappelijke kosten in de toekomst.

Om ook in die gevallen inwoners financieel te kunnen ondersteunen, kan het college maximaal gebruikmaken van de mogelijkheden om bijzondere bijstand te verlenen. Dit gaat een stap verder dan wat in artikel 35 van de wet wordt bedoeld met 'noodzaak of bijzondere omstandigheden'.

Om het verschil aan te brengen, wordt hier over maatwerk gesproken.

Maatwerk wordt ingezet om bijzondere bijstand te verstrekken in die situaties waarbij de begrippen 'noodzaak en bijzondere omstandigheden' ruimer moeten worden uitgelegd. Deze ruimere uitleg wordt gekoppeld aan de volgende drie uitgangspunten:

1. Het voorkomen van hogere maatschappelijke kosten voor de gemeente in de toekomst;
2. Het forceren van een doorbraak in de omstandigheden van persoon en gezin of het significant verbeteren van de situatie van de persoon of het gezin, waardoor de zelfredzaamheid wordt vergroot;
3. Het voorkomen of oplossen van escalatie van de problematiek waar de persoon of het gezin mee wordt geconfronteerd.

Bij het verstrekken van maatwerk als bijzondere bijstand dienen tenminste 2 van de drie hierboven genoemde uitgangspunten van toepassing te zijn.

Bij maatwerk wordt niet alleen rekening gehouden met de financiële situatie op dit moment. Als duidelijk is dat er de komende maand of maanden ook andere kosten opkomen, worden ook deze kosten bij de bijstandsverlening betrokken. Zo kan worden voorkomen dat het gezin in onzekerheid blijft en herhaling van zetten nodig zijn. De beoordeling en ondersteuning dient zich dan ook te richten op een binnen een bepaalde periode te bereiken doel, waarin de ondersteuning voorziet.

Verzoek om advies:

Bij deze verzoeken wij u om advies uit te brengen over de voorgenomen wijziging van de uitvoering bijzondere bijstand zoals opgenomen in de beleidsregels. We zijn te allen tijde bereid om een nadere toelichting te verzorgen. Voor vragen kunt u contact opnemen met mevr. D. Rexwinkel, Postbus 1086, 2800 BB Gouda. Per email kan ook via danielle.rexwinkel@gouda.nl

Wij verzoeken u uw advies ook naar dit email adres te sturen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

dr. E.M. Branderhorst

mr. drs. P. Verhoeve

MINUUT
Afschrift voor:
A. Martijn
G. Vonk